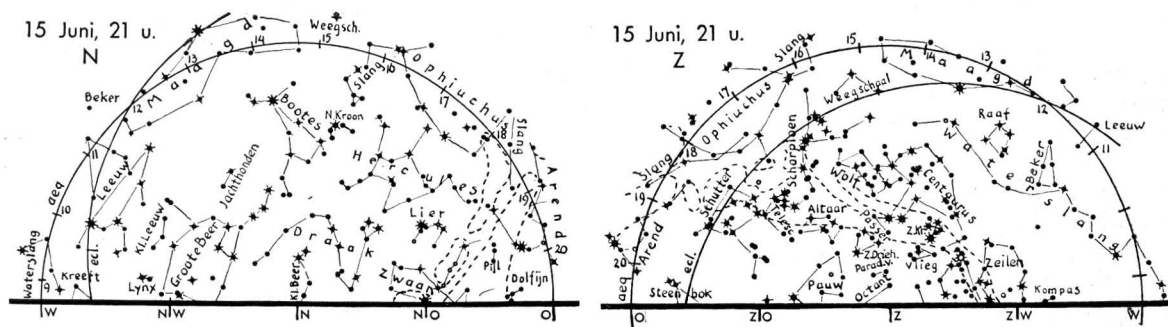

DE STERRENHEMEL IN JUNI

STERRENGROOTTEN: 0 en 1 *, 2 *, 3 +, 4 •, veranderlijk o

De sterrenkaartjes gelden op 1 Juni te 22 u., op 15 Juni te 21 u., op 30 Juni te 20 u. en voorts op
15 Feb. 15 Mrt. 15 Apr. 15 Mei 15 Juni 15 Juli

5 u. 3 u. 1 u. 23 u. 21 u. 19 u.

DE MAAN. — L. K. 4 Juni; N. M. 12 Juni; E. K. 20 Juni; V. M. 27 Juni.

DE PLANETEN. — MERCURIUS is avondster, bereikt de grootste elongatie op 14 Juni (R. K. 7,2 in de Tweelingen) en gaat dan omstreeks 19 u. 45 m. onder.

VENUS (R.K. loopt van 1,8 tot 4,0) is nog steeds ochtendster.

MARS (R.K. 3,8 tot 5,2) komt omstreeks 5 u. op en is daarom slecht zichtbaar.

JUPITER (R.K. 12,9) gaat eerst na middernacht onder.

SATURNUS (R.K. 22,0) komt op den 15den Juni te 22,5 u. op.

S. W. VISSER.

KORTE MEDEDEELINGEN VAN DE NED.-INDISCHE VEREENIGING TOT NATUURBESCHERMING No. 3¹⁾.

In Maart hield de Ned. Ind. Vereeniging tot Natuurbescherming haar jaarlijksche algemeene vergadering te Buitenzorg. Hoewel de opkomst gering was, kenmerkte de vergadering zich door levendige debatten.

De voorzitter, Dr S. LEEFMANS, deelde in zijn openingsrede mede, dat in het afgelopen jaar wederom het meeste werk op het gebied der natuurbescherming officieel verricht is door Dr DAMMERMAN, Directeur van 's Lands Plantentuin, die een warm voorstander is van natuurbescherming. Met het oog op een eventueel vertrek van den heer DAMMERMAN naar Europa, dient de Vereeniging paraat te blijven. Er ligt trouwens een belangrijke taak voor haar in de verspreiding der natuurbeschermingsideeën. De financieele toestand mag, dank zij het instituut der levenslange leden, niet ongunstig genoemd worden.

Uit het voorgelezen jaarverslag kunnen als belangrijkste in het afgelopen jaar in behandeling gekomen natuurbeschermingszaken de volgende gememoreerd worden:

De afkondiging van een algemeene plantenbeschermingsordonnantie, die ten doel heeft, de uitroeiing van bijzondere planten tegen te gaan (men denke o.a. aan hetgeen er in de dagbladen, zelfs in Nederland, heeft gestaan over den schrikbarenden uitvoer van lara t-orchideeën van het eiland van denzelfden naam, één der Zuid-Ooster-eilanden), stuitte bij het Departement van Economische Zaken af op de overweging, dat tengevolge der crisismaatregelen de werkzaamheden der opsporingsambtenaren reeds tot het uiterste zijn opgevoerd.

Ter herziening van de jachtwetgeving werd door den Directeur van L. N. e. H. een commissie ingesteld.

De invoering van concordante verordeningen inzake dierenbescherming levert in de zelfbesturende gebieden groote moeilijkheden op.

¹⁾ Vgl. voor No. 1 en 2 resp. jrg. XIX, blz. 107 en jrg. XX, blz. 59.

De jachtverordening werd op enkele punten gewijzigd, nl. wat betreft het jagen met den lichtbak en het verkrijgen van een jacht-akte. De jacht in 's Lands bosschen kan voortaan niet alleen om boschbouwkundige redenen, maar ook met het oog op den wildstand verboden worden.

Voorstellen waren ingediend om te komen tot bescherming van zeeschildpadden en den zwarten baviaan van Celebes, waartoe voorhands geen aanleiding bestaat, en van varanen in Bantam, aan welker vermindering, als gevolg van de onbeperkte jacht op hen, de rattenplaag van de laatste jaren werd toegeschreven. Dit vraagstuk is in onderzoek bij het Instituut voor Plantenziekten.

In het afgelopen jaar had wederom een strooptocht op neushoorns plaats in Oedjonkoelon. De overtreders werden echter gevat en tot langdurige hechtenis veroordeeld. Het is te hopen, dat dit afschrikwekkend voorbeeld aan het stroopen eindelijk een einde zal maken.

Tegen eenige voorgestelde wildreservaten in Palembang en Sumatra's Oostkust werden bezwaren gemaakt. De groote moeilijkheid voor het stichten van wildreservaten in de Buitengewesten is veelal een gevolg van het feit, dat dergelijke terreinen bijna steeds gelegen zijn in zelfbesturend gebied, waar aanwijzing op grond van de ordonnantie niet mogelijk is.

Eenige natuurmonumenten en reservaten op Java zijn nog in behandeling, o. a. een gedeelte van de Rawa Lakbok bij Bandjar, een vogelnatuurmonument bij Soerabaja, een wildreservaat in het Baloran-gebergte, terwijl er een voorstel binnenkwam inzake het bergmeer Tjiharoes in de zg. „Engelsche Wei” boven Garoet.

Uit het jaarverslag van den Penningmeester bleek, dat het aantal contribueerende leden achteruit is gegaan, hetgeen in verband met de tijdsomstandigheden geen verwondering behoeft te baren. Een versterking van het ledental, niet alleen uit financieel oogpunt, maar vooral om propagandistische redenen, verdient alle aandacht. Het agendapunt „Propaganda” ontlokte dan ook levendige discussies. Een zeer belangrijke, zoo niet de voornaamste taak van de Vereeniging is toch, de natuurbeschermingsidee bij de groote massa ingang te doen vinden, om het groote publiek bij te brengen, dat het plicht is t. a. v. het nageslacht, om punten van groote aesthetische waarde tegen vandalisme te beschermen en om uit wetenschappelijk oogpunt op enkele terreinen de flora en fauna in haar natuurlijke staat te bewaren. Hoe noodzakelijk dit laatste is, blijkt wel zeer duidelijk uit de laagvlakte van Java, waar vrijwel de geheele oorspronkelijke planten- en dierenwereld reeds ten offer is gevallen aan de menschelijke cultuur.

Een dergelijke doelbewuste propaganda, uitgaande van de school, zooals in Zwitserland, zou ongetwijfeld zeer gunstige resultaten hebben. Zoover zijn wij echter in Indië nog niet. De indertijd door Mevr. M. HORST-BRINKS samengestelde brochure „Natuurbescherming en School” (Mededeeling No. 3 van de Vereeniging) wordt op aanvraag gaarne aan belangstellenden toegezonden.

Een stelselmatige krachtige propaganda van de zijde van de Vereeniging stuit op de groote moeilijkheid, dat het meerendeel der leden behoort tot de trekkers, die gedurende hun diensttijd veelal zoo overkropt zijn met werk, dat er van hun vrijen tijd weinig beschikbaar kan blijven voor het bovengeschetste doel. Toch zal krachtiger in die richting gewerkt moeten worden, o. a. door artikelen in de pers, foto's met toelichting in populaire tijdschriften, voordrachten, e.d. Dr LEEFMANS zegde toe, na zijn pensionering een dergelijke propaganda-voordracht met lantarenplaatjes in elkaar te zetten. De voorzitter heeft ook met den heer W. C. VAN HEURN een gekleurde plaat samengesteld met bijbehorenden tekst van de voornaamste nuttige Javaansche stadsvogels. De afzet van deze plaat is verzekerd, indien de drukkosten, waarover nog onderhandeld wordt, niet te hoog zijn. Een collectie van foto's en publicaties van N. I. Natuurmonumenten, die gezonden is aan een zustervereniging in Nederland, de Heemschut, en later als permanente stand in het Koloniaal Museum te Amsterdam zal worden opgenomen, zal in dit opzicht in Nederland goede diensten kunnen bewijzen. De heer BLEY stelde zijn uitgebreide, bijzonder fraaie foto-collectie voor propaganda-doeleinden ter beschikking. Waar de natuurmonumenten, vooral als gevolg van de reeds te ver voortgeschreden cultuur, veelal zeer afgelegen zijn, zal de Vereeniging plannen tot ontsluiting van natuurmonumenten gaarne steunen, zoolang hierdoor het doel, nl. de natuurbescherming, niet geschaad wordt. Tegen aanleg van een autoweg door de Vereeniging „Bandoeng Vooruit” naar het natuurmonument Papandajan tot dicht bij den krater bestond dan ook bij de vergadering geen bezwaar, mits deze weg langs een bepaald tracé wordt gelegd. Het kampeeren in dit natuurmonument zal echter niet kunnen worden toegestaan, omdat dit waarschijnlijk ernstige beschadiging van den bijzonderen plantengroei ten gevolge zal hebben.

Als gevolg van het aanstaande vertrek van den voorzitter, die Indië met pensioen verlaten zal, hadden eenige mutaties in het Dagelijksch Bestuur plaats. De 2e secretaris, Dr ENDERT, zal tot de

terugkomst van Dr VAN STEENIS in Augustus a.s. het voorzitterschap waarnemen, terwijl de heer FRANCK benoemd werd tot 2e secretaris. De heer DAHLER bleef aan als 1e secretaris, de heer BRUGGEMAN als penningmeester.

Dr WIND, Hoofdinspecteur van het Boschwezen, zal worden aangezocht, zitting te nemen in het Hoofdbestuur.

Na een hartelijk woord van dank aan den scheidenden voorzitter, Dr LEEFMANS, voor het vele, dat hij gedurende zijn veeljarige bestuursperiode voor de Vereeniging heeft gedaan, werd de vergadering gesloten.

KORTE MEDEDEELINGEN

Reukzin bij insecten.— In dit blad van Maart 1934 werd hieromtrent onder „Korte Mededeelingen” het een en ander opgemerkt met betrekking tot libellen. Dit bracht mij in gedachten, dat iemand, met wien ik zeer goed bekend ben, doch dien ik niet noemen wil—omdat het m.i. niet goed staat andere lieden te vervelen met bijzonderheden over zijn eigen kwalen en kwaaltjes—in zeer lichten graad diabetes heeft, eigenlijk niets anders dan slijtage van den niet al te jeugdigen inwendigen mensch, zonder verdere consequenties; en dat deze mensch, zoodra hij, min of meer „vochtig” van lichaamsbeweging in den radius van een honingbijtje komt, door het diertje pleegt te worden verkend, waarna het zich rustig op een zijner ontbloote handen of onderarmen neerzet, deze ijverig „bekriebelende” en vervolgens weer zijns weegs gaat, soms terugkomende, al dan niet met een kameraad. Hetzelfde overkomt hem vaak met dagvlinders, die hij dan duidelijk zijn vochtige huid met den langen tong ziet aflikken. De laatste komen ook af op een plek, die hij zoo juist heeft „gepekeld”, zooals het in de jagerstaal heet. Maar of dit iets te maken heeft met het feit, dat de „pekel” eigenlijk eene slappe suikeroplossing is, is niet zoo zeker, want die kapellen komen ook af op urine van paarden. Aan den anderen kant geeft het laatstgenoemde afscheidingsproduct vaak een zoetachtigen lucht af, zoodat misschien „suikerziekte” bij het paard geen ziekte is, maar iets, wat zoo hoort. Zou een veearts onder de lezers hier opheldering kunnen geven?

Zeker is het, dat urine, ook zonder suiker te bevatten, aantrekkingskracht uitoefent op sommige insecten. Ik herinner mij eens een vijftintwintig jaar geleden—ik was nog een jonge man, bij wien de afscheiding van suiker toenmaals niet zonder bedenking zou zijn geweest—in een pasanggrahan te hebben gelogeerd en 's morgens bij het opstaan te hebben waargenomen—tot mijn hevigen schrik, moet ik bekennen—, dat het vaatwerk, waarin wij nogal onlogisch eenigen tijd als een kostbaar iets plegen te bewaren, wat later wordt weggeworpen, was bestormd door dichte drommen van eene zeer groote soort mieren (ongeveer 1 cm of meer lang), die zich verdrongen om den waterspiegel. Nog volle aandacht schenkende aan dit neerdrukkende verschijnsel, hoorde ik plotseling uit de nevenkamer, waarin mijn kameraad was gehuisvest, den noodkreet: „Zeg, ik geloof, dat ik suikerziekte heb, want mijn pot zit vol mieren”.— „All right”, riep ik toen verheugd uit, „dan gaan we samen naar den bliksem, want de mijne ziet er ook zwart van”. Van het leven nog willende maken, wat er van te maken viel, togen wij dien dag welgemoed op jacht en nog verscheidene dagen daarna, waarna wij huiswaarts keerden en beiden onzen huisarts raadpleegden over het droevige symptoom. Deze beide medici, ongevoelige wreedaards als zij waren, lachten ons uit, de mijne zelfs luidkeels, en vertelden ons, dat die soort mieren er voor bekend was, dat zij bijzonder belust was op die soort van thee, ook ongesuikerd. Later heb ik vele malen gelegenheid gehad dit bevestigd te zien.

Daarentegen geldt de zeer kleine, roode mier, bekend onder den naam van *semoetgat* tel of ook wel *semoetgoela*, voor een aanwijzer van de aanwezigheid van suiker in menschenlijke urine. Terecht of ten onrechte is mij niet bekend; ik heb zelf nooit iets ervan kunnen waarnemen. En wat libellen betreft, ik ontmoet deze sympathieke knapen—ze zijn ook jagers en dus in zekeren zin mijn gildgenooten—zeer vaak op mijn omzwervingen in het veld. Doch, ofschoon er zich wel eens een op mijn hand of neus neervlijt, heb ik nimmer iets kunnen bemerken van een bepaalde voorliefde voor de zoetigheid, die er in mij zit, evenals in het karkas van den door SIMSON verslagen leeuw. Ook mijn „pekel” laten ze ongemeoid.

A propos, wie onder onze entomologen schrijft eens een boek over de Indische vertegenwoordigers van deze belangwekkende orde? Ik heb niets tegen vlinders, maar in de populaire wetenschap eischen zij toch m. i. een onbescheiden aandeel op van onze belangstelling.

J. OLIVIER.